

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Növénytermesztés-tudományok Intézet

Mezőgazdasági mérnök alapképzési szak

**A Cseresznyelég (Rhagoletis cerasi) elleni védekezés
gyakorlata a Hevesi térségben**

Belső konzulens: Dr. Fodor László József
főiskolai tanár

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Növénytermesztési-
tudományok Intézet /
Agronómia Tanszék

Készítette: Kálosi Tibor

Gyöngyös

2024

A Cseresznyelég (Rhagoletis cerasi) elleni védekezés gyakorlata a Hevesi térségben

Kálosi Tibor

Mezőgazdasági mérnök alapképzési szak, levelező tagozat

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Növénytermesztés-tudományok Intézet

Belső témavezető: Dr. Fodor László József főiskolai tanár

Az általam kiválasztott és feldolgozott témában szerettem volna átfogóan bemutatni a termelési folyamat egymást követő és egymástól el nem választható azon eseményeit, amelyek a meggy vegetációs idejében legjellemzőbbek és a legfontosabbak. Szerettem volna képet adni azokról az egymásra épülő munkafolyamatokról, amelyek közel 6-7 hónapot mutatnak be a gyümölcsösben folyó termelő munkáról. Világossá kell, hogy váljon számunkra, hogy csak úgy válik hatékonyá, gazdaságossá és jól profitálóvá az általunk vezetett gyümölcsös gazdaság, ha azt tudományos módszerekkel alátámasztva, a szükséges és kihagyhatatlan munkafolyamatok elvégzésével, megfelelően szakképzett munkaerő biztosításával végezzük. Az így megtermelt gyümölcsök válnak különlegesen jó piaci értékűvé, amellyel részt vehetünk a hazai és a külföldi gyümölcs kereskedelemben egyaránt. Az egész év során előrelátónak kell lenünk, jól megtervezve az adott éves munkát. Mindig követve, figyelve az időjárási viszonyokat, a piaci feltételeket és lehetőségeket. Előre látnunk kell az időszerű mezőgazdasági munkák sorrendjét, fontosságát és esetleges fejlesztési lehetőségeit.

Mindig megfelelőképpen kell tehát előkészíteni a szezonális munkafolyamatokat.

Már a gyümölcsös telepítésére nagy gondot kell fordítani. A gyümölcsösök talajművelésének legfontosabb feladata, célkitűzése a talaj kedvező fizikai, kémiai és biológiai állapotának megteremtése és annak folyamatos fenntartása. Gyümölcsültetvény telepítéskor el kell döntenünk, hogy az adott termőhelyen annak talajművelési rendszere milyen legyen.

Gyümölcstermesztés alapvető célja a termesztő számára, hogy minél kisebb anyagi ráfordítás mellett, minél több jövedelem biztosítása, vagy a nagy értékű beruházás minél korábbi megtérülésének biztosítása. Ezért van szükség arra, hogy minél több ismeretet szerezzünk a

különböző gyümölcsfajok és fajták igényeiről, a gyümölcsfélék hatékony és megfelelő gondozásáról, növényvédelméről. A gyümölcsültetvények a legtöbb esetben évtizedekig hozamképes monokultúrák, így az adott évek tápanyag ellátottsági szintje nemcsak a folyó évi termés hozamot, gyümölcsminőséget és vegetatív tevékenységet befolyásolja, hanem az azt követő néhány év teljesítményére is hatással van. Ezért kiemelt jelentőségű, hogy a gyümölcsösöket kedvező termékenységgű talajokra telepítsük és a tápanyag gazdálkodás már a talaj előkészítés során érvényesüljön. Február végétől, március elejétől, ahogy az időjárás engedi elérkezett a gyümölcsfák metszésének az ideje. A gyümölcsösökben ilyenkor indulnak be az első munkálatok. A cseresznye és meggyfák koronáját, speciális metszési eljárással lehet bővebb termés hozamra és ezzel együtt hosszabb élettartamra ösztönözni. A gyümölcsfák metszése nagyon fontos feladat! Közvetlenül a metszési munkák után végezzük el a tavaszi lemosó permetezést az áttelelt rovarok és a gombatelepek ellen, mind a gyümölcs termő növényeknél. A tavaszi lemosó permetezés nem védi meg a növényeket a teljes vegetáció alatt, ami azt jelenti, hogy a kártevők és betegségek ellen áprilisban, vagy májusban célzottan a megfelelő növényvédő szerrel újból permeteznünk kell. A hazánkban termesztett gyümölcsfajok vízigényes és közepesen vízigényes csoportokba sorolhatók. A gyümölcs termő növények többségének vízellátásához megfelelő mennyiségű csapadék szükséges. A szükséges mennyiségű csapadék általában nem hullik, ezért az ültetvények vízigényének öntözéssel való kielégítésére nagy gondot kell fordítani. Mindig jól meg kell választani az adott terület leghatékonyabb öntözési technikáját és azt folyamatosan fejleszteni kell. Az öntözés mellett nagyon fontos termés védelmi beruházás lehet a fagy és jégvédelmi technológiák létesítése, fejlesztése. A növényvédelmi munkát meteorológiai és növényvédelmi előrejelzésekre alapozva végezzük el az integrált növényvédelem keretein belül. Ez azt jelenti, hogy az élő környezet működésébe csupán a szükséges mértékben avatkozunk be, így a kártevőket és károsítókat nem teljesen pusztítjuk el, hanem azok egyedszámát csak a kertfenntartás gazdaságossági szintje alá csökkentjük. A gyümölcs piaci versenyben egyre magasabb követelményeket fogalmaznak meg az ültetvények termőképességével és a gyümölcsök minőségével szemben. Ezek az elvárások a „hagyományos” termesztésben csak a növényvédő szerek és más kémiai anyagok tömeges felhasználásával teljesíthetők. A növényvédő szerek kisebb nagyobb mértékben felborítják a biológiai egyensúlyt. Elpusztítják ugyan a kórokozókat és kártevőket, de nagyon gyakran a hasznos szervezetek is áldozatul esnek. Mindig próbáljuk jól megválasztani azokat a növényvédő szereket, amelyek hatásosak ugyan a kártevőkkel szemben, de nem okoznak kárt a biológiai egyensúlyban. Alkalmazzunk biológiai eljárásokat is a vegyszeres növényvédelem mellett.

A rajzás megfigyelésével, az imágórajzáshoz igazított rovarölő szeres permetezésekkel a cseresznyelégység kártétele elkerülhető. A két vizsgált területen a kórokozók, kártevők elszaporodását növényvédő szerekkel akadályozzák meg. Ez a növényvédelem leggyakrabban alkalmazott módja. Igazoltam azt a feltevésemet, hogy a növényvédelemben, a gyomszabályozásban, a kártevők elleni védekezésben a prevencióra kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A növényvédelem célja nem más, mint a növények megóvása a károsító szervezetektől és az egészséges, kiváló minőségű termék előállítása.

A kármegelőzés és kárelhárítás, a veszélyes kártevők, kórokozók és gyomnövények elszaporodásának megakadályozása, jelenlétüknek megszüntetése a legfontosabb feladatunk.

Dolgozatomban bemutattam, hogy a növényvédő szerek hasznossága mellett sok rossz tulajdonsága is megfigyelhető. Sok esetben nem csak a káros, hanem a hasznos szervezetekre is pusztítóan hatnak és könnyen felboríthatják a biológiai egyensúlyt is. Ugyanakkor a kártevők, kórokozók tartós vegyszeres kezelés mellett könnyen rezisztenssé, immunissá válhatnak a hatóanyagokra. Mindemellett a növény védőszer maradványok a gyümölcsökbe felszívódva, beépülve hosszú távon az emberi egészségre is káros hatással vannak. Egyes vizsgálatok bebizonyították, hogy bizonyos szerek bejutva az emberi szervezetbe megnövekedhet a daganatos megbetegedések száma. A probléma az, hogy elvárt a kémiai szerek használatának csökkentése, esetlegesen mellőzése egészségvédelmi szempontból, de ezen kémiai szerek nélkül nem, vagy csak nehezen oldható meg a növényvédelem.

A gyümölcs-betakarítás (szüret), a gyümölcstermesztési technológia egyik legfontosabb jövedelem érzékeny munkafolyamata. Az ezt követő tárolás, áruvá készítés, értékesítés, egymásra épülő, egymással szoros kapcsolatban álló munkaműveletek. E folyamat során válik a gyümölcs (termék) nyereség céljából előállított, eladható áruvá. A siker gazdálkodás titka a (különösen a bogyósgyümölcsök esetében) a ráfordítást és gondosságot igénylő gondozás és betakarítás precíz megszervezésében, továbbá a feldolgozáshoz szükséges korszerű berendezések időbeni beszerzésében és folyamatos utánpótlásában kereshető. Hosszabb távú kapcsolatokat kell kialakítani a felvásárlókkal és feldolgozó iparral, hogy a meg termelt gyümölcsök piaca biztos legyen.

Preventív, körültekintő védekezés mellett lehetőség van egy környezetkímélőbb, egészségre kevésbé ártalmas, sok esetben költséghatékonyabb növényvédelemre, növényvédelmi módszerek alkalmazására, ahol nem kell hosszútávon tartani attól, hogy a termésünk nem lesz piacképes és egészséges.